

СВОБОДА

FOUNDED 1983

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P.O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів УНСОЗу \$75.00 річно. Редакція застатить своє право в потрібі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Статті і дописи підписані авторами, не можуть відповідати поглядам редакції. Редакція застатить своє право в потрібі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Силик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonskon, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

А школярики пострілюють...

Одним з найостанніших героїв американських новин у царині підліткової злочинності став 15-літній Кін Кінкел зі Спрінгфілда в Орегоні, що, вбивши своїх батьків, пішов до школи, де холоднокріво застрелив двох і поранив понад 20 учнів. Взагалі ж протягом останніх місяців стрілянина в американських школах вибухала вже п'ять разів. Пам'ятаємо 24-те березня, коли 11- і 13-літні вбивці в Джовноборо розстріляли чотирьох школярів і їх вчительку, а 1-го грудня минулого року восьмилітній з Кентакі обидвав градом куль групку своїх ровесників під час шкільної молитви, вбивши трьох товаришів та поранивши п'ятеро інших. 15-го грудня того ж року 14-літній хлопчина з Аркансо застрелив двох товаришів, що виходили зі школи, а два місяці перед тим 16-річний сатаніст з Міссісіппі замордував рідну матір і відтак поранив дев'ять учнів школи.

Ці жахливі випадки знову повернули американське суспільство обличчям до однієї з найбільших проблем у країні — підліткової злочинності, яка набирає ще однієї зі своїх зворотної форми. Знову з приводу цього більш ніж сумного суспільного явища хрестили полемічні списи політики, зовнішню дискусію про причини, що його породжують, а внутрішню — скоріше всього — сподіваючись зробити на ці трагедії певний політичний капітал. Звичайно ж, до якихось конструктивних рішень учасники дискусій не прийшли, хіба що ще раз нагадали про негативний вплив на дітей в результаті показу на телевізії сюжетів, які не просто породжують, а розвивають у молоді первісні насильницькі інстинкти.

Свою переконливу думку мають вчені-психологи, які дійшли до висновку, що кількісна маса насилля, якою телевізійне тисне на ще не сформовану дитячу психіку, є вирішальною силою впливу на дитину. Не кожний, звичайно, постійно підсмирюваний щось силою, виростає вбивцею, гвалтівником тощо. (Так само, зважаючи П. Мілевський, наводив думку професора Ерона, як не кожний курець дістає рака легень, хоча зв'язок цього захворювання з курінням цигарет є очевидним). Епідеміолог же Брендон Кентерволл не полінувався поміркувати, що якщо б у ЗСА ратом не стало телебачення, то американці щороку чинили б на 10,000 менше вбивств, 70,000 — згвалтовували б 170,000 — нападів!

Першим тезою про те, що діти беруть приклад не тільки з батьків, але й героїв телевізії, висунув професор-психолог Алберт Бандура. Щоб обґрунтувати відкритий А. Бандурою феномен, науковці випробували три теорії. Перша говорить про те, що маленькі телеглядачі наслідують те, що показують на телевізії; зокрема, якщо агресивна поведінка телеперсонажів приносить їм користь. Друга теорія пояснює, що постійне спостереження насильства починає виховувати в оніх телеглядачів переконання у тому, що агресивність є суспільною нормою, а також привчає їх до байдужості щодо страждань інших. І, врешті, прихильники третього погляду на проблему кажуть, що культ сили, насаджуваний телевізією, впроваджує глядачів-підлітків у стан збудження, підвищує рівень адреналіну в крові і втягує їх в узаเลження від бажання насилля.

Експерименти, які проводяться в лабораторіях, мають ту особливість, що не віддзеркалюють справжніх суспільних механізмів, а тільки їх моделюють. Тому при визначенні впливу телебачення на поведінку наймолодших глядачів кориснішими є довготривалі спостереження в так званому терені. В 1973 році Тенніс Вільямс розпочала дослідді в малому канадському містечку, куди ще не дійшла телевізія. Коли ж великі телемережі встановили потужні надавачі телевізійних сигналів, то вистачило тільки два роки, щоб дітвору перестала брати участь у пробах шкільного спорту, злегковажила з позашкільних зайнятих спортом та відвідин бібліотеки. Кількість же бійок між першо- і другокласниками зросла на 160 відсотків!

Звичайно, абсурдом було б уявити, що людство сьогодні може позбутися телевізії. Але коли сотні найрізноманітніших спостережень переконують, що якийсь зв'язок між телевізією і насиллям існує, то байдуже знизувати раменами не варто. Тим більше, коли, ігноруючи політичні та наукові дискусії навколо проблеми, американські школярики все частіше пострілюють...

Господарка — це взагалі окрема незрозуміла проблема. Росія розпорядилася величезними природними багатствами: нафтовою ропою, природним газом, лісом, копалинами. Крім цього, російські чинники пограбували в перших роках після розвалу СРСР майже усі республіки. З України швицля на адміністрацію вивозили, що могла. Військові забирали цілі ескадри літаків, морська флотія забирала прямо з корабельних вартарів у Миколаєві повозбуловані кораблі. В Росії так наможилися мільйонери, що тепер росіяни є головними купцями в Європі, а в якіс мірі також в Америці. А держава не має грошей. Така Росія сьогодні.

Доля Росії великою мірою перебуває в руках президента Єльцина. Правну систему, конституцію Російської Федерації схвалено під тиском Єльцина після його драматичного конфлікту з опозицією в парламенті. Після перемоги над новою президент дівав пошуку владу в державі. Такий стан панує й сьогодні.

Чинник президентського здоров'я

Склад державної думи через свою комуністичну домінонцію уможовити міжпартиїну згоду парламентарних фракцій. Остання криза у тому двоборстві парламенту з Єльцином була чому найкращою ілюстрацією. Єльцин несподівано для всіх розігнав кабінет міністрів на чолі з прем'єром Черномірдіном, який був вірним його прихильником, і призначив нового прем'єр-міністра Сергія Кірієнка, діяча з далекої провінції, якого не хотіла акцентувати Державна дума. Тоді Єльцин поставив питання рубат: або парламент акцентує Кірієнка, або він розійдеся з парламентом. А на це він має конституційне право. І більшість парламенту, щоб зберегти свій теплі, високоплатені посади, акцентувала Кірієнка.

Здавалося б, що уповноваження Єльцина тривало стабілізувати вавелі державної влади аж до кінця цього століття. Формально воно так і є, але слабкість Єльцина в іншому: стан його здоров'я дуже хисткий, з тієї причини він став незрівноваженим, нерациональним у поступуванні, примхливим. В додатку до того, він не має опори в парламенті. Останні наряди "Великої вісімки" в Берлінгемі, Англія, показали це.

Віктор Куліш,
Суми

Українці у советському Сибірі

Тема українства у Сибірі з відомих причин завжди привертала увагу вітчизняних дослідників. Давалися зв'язки як бачились самої проблеми для українського суспільства советської доби, так і унікальність самого цього явища. Цій проблемі було присвячено велику кількість статей та солідні розлизи у кількох монографіях. Словом, тема не нова і досить значна, хоч не надто розроблена. Тож, вважати намір внести і свій скромний каміничок у підвалини цієї солідної будівлі, автор волів відійти від традиційного науковоподобного її висвітлення. А саме: вирішив піти пляхом осмислення свого особистого досвіду, набутого у молоді роки під час численних поїздок до Сибіру.

У 60-х — 70-х роках я живив, а потім працював у Москві. У студентські роки грошей катастрофічно не вистачало (що є абсолютно природним для двадцятирічного здорового хлопця), щоб вирішення цієї проблеми шукалося у щорічних мандрях на заробітки. Здебільшого до Сибіру та у райони крайньої півночі. По отриманні диплому інженера ще кілька років їздив шоліта по сибірських просторах.

Але що спонукало мене сьогодні, наприкінці 90-их, звернутися до вражень більш ніж тридцятирічної давності? Стимулом було знайомство із життям американської та канадської діаспори. Виникли надзвичайно цікаві паралелі та асоціації, дуже кортіло знайти відповіді на однічне питання: у чому корінь суті українства? Що є найбільш характерною рисою нашої ментальності? Як історична перспектива української нації? Усі ці питання є різними як за змістом, так за значимістю. І ці питання нагадувалися на сьогодні тема життєздатності молодого незалежного українського держави. Очевидно, що в коренячій статті вибраного тут жанру марно чекати на ґрунтовні відповіді. Тому обмежимо лише їх обговоренням, не претендуючи на роль проголошувачів істини в її останній інстанції.

Прослав Гайвас

РОСІЯ НИНІ І ЗАВТРА

II

Єльцин якось пересидів їх, не беручи в них активної участі, а останнього, на важливий кінець розмов, він навіть не появився, а просидів в готелі.

Російська сторона не пробовала затоварити стан здоров'я Єльцина, що вона зажди робила, а посила, що "він мусить зберегти сили і відпочивати". Наслідком цього навіть Президент ЗСА Клінтон не має змоги відбутися у новій дошві розмови для уточнення, "зустрічі на вершинах" в Москві, як це запропонував перед тим Клінтон Єльцинові, вже восени цього року.

Дотепер всі поїздки Президента Клінтона і віцепрезидента Гора до Москви приносили їй нові концесії і кредити та різні господарські вигоди. Можна думати, що й тепер так буде б, коли б стан здоров'я Єльцина сприяв візити Президента Клінтона до Москви.

Єльцин, очевидно, поробив потрібні заходи для участі Москви у "Великій вісімці" і вже перед тим запросив членів цього світового господарського аероплану відбутися черговою пляванню зустріч у Москві. Цей нібито поважний зобов'язок для Єльцина і Росії не можуть зрівноважити події, які застав Єльцин піти повернення з Бірмінгему до Москви.

Кірієнко пробавує давати собі ради з державним кораблем, але сумніви доквруги його кабінету не мають. Насамперед, до уряду не вийшли представники багатьох груп. Навіть керівник групи "Яблоко" Явлінський заявив публічно, що член його групи Оксана Дмитрієва, яка зайняла в кабінеті Кірієнка пост міністра праці і соціальної політики, не мала на це згоди партії і тому не має права репрезентувати її. Інша ж партія, "Росія — наш дім", яку називали "партією влади" і яка підтримувала кабінет міністрів Черномірдіна, після його резигнації фактично розлетілася. Відхід Черномірдіна у світлі нових інформацій послабив Єльцина. Перед тим Єльцин діяв, нібито хитро, щоб на правління Росії вивести Черномірдіна. Сам Єльцин, згідно з Конституцією, не може ще раз кандидувати. Тим чалом Єльцин довівдася, що Черномірдіна самостійно

робити зі свого боку заходи для висування своєї кандидатурі. І тоді Єльцин, який раз заставляв, що він кандидувати не буде, перестав це підтримувати. Навіть коли б він сам не кандидувати, то бунд пробавути висувану на той пост когось з найближчого оточення. В його родині є тільки два замужні дочки, одна з них Тетяна, стала чи не на найвищим дорядком Єльцина. То чи не матиме Росія, після Катерини II, Тетяну I?

В політику вертається генерал О. Лебедь

Після цих ускладнень Єльцин знавав ще одного удару. Цим ударом було обрання генерала Александра Лебедя на пост губернатора Красноярського краю. А Лебедь не приховує, що його перемога буде базою для кандидатури на президента. Особливістю у краснопірських виборах було активна підтримка А. Лебедя мультимільйонером Березовським, що його декілька тижнів тому Єльцин призначив генеральним секретарем СНД. Дотепер же немає реакції Єльцина на той крок Березовського. Але він мусить звикати до того, що його прибічники утівають від нього, як шурі з потопляючого корабля.

Ще іншим несподіваним ударом для Єльцина була резигнація Павла Вороніна, правої руки Єльцина, який був нещасно його "мажордомом". І фермент у парламенті не стихає. Зюганов, комуністичний лідер, пробавує вертувати прихильників інших партій до спільного оскарження Єльцина.

Всі ті труднощі Єльцина збіглися з поважним заломанням економіки Росії. Почався фатальний спад на російській біржі. Ціна акції понизилася до 150 відсотків, великі закордонні гравці продали свої папери, чим викликаючи таку грошову тисноту, що ні господарські чинники, ні державна влада не могли подлати цього. Щоб не допустити до девальювання рубля, що могла спричинити загальну грошову кризу, для заохоти і привади чужих капіталів уряд підняв відсоткову стопу до 150. Відносна президент Єльцин звернувся до передових держав прийти з більшою

помогою. Останні дні принесли даже успокоєння на біржі, але невідомо, чи це буде початком загальної стабілізації.

Ісламські держави все тісніше згуртовують

У цій критичній для Росії ситуації різні відосередні сили, а їх доволі Росії не бракує, пожаждали свою антитерористичну діяльність. Грузія і Азербайджан використали відзначення 75-річчя президента Алієва для спільної конференції та змінення своїх опірих сил. Хоч президент Грузії Шеварднадзе був тільки один день в Баку, але Москва підняла аларм: мовляв, вони запланували проти неї серйозні акції. Рівночасно в інших районах Закавказзя почалися намагання використати хистке становище Росії для ослаблення її впливу в тому обшїрі. Ісламські народи Середньої Азії відбули конференцію в Алма-та, яка ще відіграє часткову роль столиці Казахстану, і на ній ствердили інтеграцію трьох ісламських держав — Ірану, Пакистану, Туреччини в "азійський союз десяти". Пристадо до того союзу Афганістан, Таджикистан, Узбекистан, Туркменістан, Таджикистан, Афганістан, Кіргістан. Союзники підписали договір про завоювання Організації економічної співпраці, визнаючи склад керівного тіла на чолі з президентом Казахстану Нурсултаном Назарбаєвим.

Характер тієї організації, її вагу і майбутню могутню роль підкреслює останнє приєднання до держав з атомовою зброєю Пакистану, який здійснив вивпробування атомової вибухи й почав продукувати ракети з атомною головою. Останній факт — це перший крок ісламського світу до поширення його місії і ролі у світовій геополітиці. Нїде правди діти: не зважаючи на більшованське населення, нафтові резерви, стратегічне положення, ісламським державам зовсім очевидно легковажили. Такий стан тепер почне швидко мінятися. Відчує це насамперед Росія. Російська ілюзія реставрації імперії стала "мрією відрубаної голови". Відчувають це і інші народи, в першу чергу народи незалежної Європи. Коли президент Пакистану проголосив "урбі е орбі", що легенда ісламської атомової зброї стала життєвим фактом, то гордо назвав її "ісламською бомбою".

Свою першу подорож до Сибіру я мав наприкінці 60-их років. Надзвичайність природи, колоритність людей і самого процесу мандрування вразили усіх нас. Ми летіли від Москви до Якутська величезним для тих часів літаком ІЛ-18, зі швидкістю понад 800 кілометрів на годину, майже 10 годин. Під крилом тягнувся непроцуд одноманітний пейзаж, що складався із рідкого хвойного лісу та численних боліт і річок. І це тривало година за годиною. Населені пункти зустрічалися дуже рідко, були якимись мізерними та убогими. Загугався, що лише тоді прийшло усвідомлення усієї географічної і фізичної велетності та безглуздості СРСР. Цей обрід і відчуття на десятиріччя запали в душу, турбуючи її неусвідомленою тривогою. І тільки десятки років згодом, уже в зрілому віці, прийшло зрозуміння природи цих тривог і страху: а чи не нам, українцям, чиясь лад воля пригтовувала протягом майже усього ХХ та наступного сторіччя нещасною працею, життям та здоров'ям упорядковувати це землі для блага когось нещасного і бездуховного? Щоразу згадував про це, коли читав, бачив на телевізії, як українські руки розбудоували західний Сибір, добуваючи для советської держави сил-силуна нафти та газу, чи будуть Байкало-Амурська магістраль. Шоправда, у 70-их — 80-их роках українців вже ніхто не вивозив ешелонами на працю. Метод був більш цивілізований — "відносні гроші". Людям, які, за советськими мірками, сумлінно сплину спину у східній Україні, платили мізерну платню, спонукаючи їх покидати рідний край і шукати засобів існування на безкрайних просторах Сибіру. Там їм платили у три — п'ять разів більшу платню. Саме тому ми, студенти, рад відкривши цей "Клондайк", яке ніколи про нього не забували. За два місяці праці (правада, надзвичайно напруженої) ми заробляли гроші, які пересічний інженер чи молодший науковець на так званому "матеріалі" заробляв за рік. За ці гроші я відносно безбідно і неопаного, як на студента, жив цілий рік, до наступного, "сибірського воюажу".

У Якутську ми пересіли на інший, менший, але такий же великий літак і летіли далі на північ і на схід — до селища Усть-Нера. Це селище знаходиться на західній околиці району Коліма, на річці Індіг-р

PALLADA
INTERNATIONAL INC.
88 Second Avenue, 2nd floor,
New York, NY 10003
Tel. & Fax (212) 387-8883

ІМІГРАЦІЙНІ СПРАВИ
Український центр "Паллада"

Про льотерію і продовження візи

Як ми обіцяли нашим читачам, подасмо інформацію Державного департаменту ЗСА відносно проведення наступної імміграційної льотерії та результатів проведеного розігрування віз льотерією DV-99.

Закінчено розігрування віз на право постійного проживання льотерією DV-99. Кожен не пошасті цього разу, можуть спробувати щастя наступного. Заяви від учасників льотерії віз DV-2000 буде розігрувати Крайовий центр віз протягом місяця від 1-го до 31-го жовтня 1998 року.

Приймою відзначити добре ставлення до України з боку Уряду ЗСА, який, зважаючи на важке економічне становище в Україні, надає можливість її громадянам, не втрачаючи свого громадянства, одержати право жити та легально працювати в Америці необмежений час. Самою чаша Америка для українців настільки дуже бажана, що багато поляків, які тепер вже щось не потребують і участі у льотерії віз не беруть.

Кількість віз для України кожного року збільшується. У льотерії DV-99 це число досягло 5,047 (для порівняння, Росія, яка має вітричі більше населення, одержала 4,415 віз). На жаль, Уряд України не сприймає, що можливість свого громадянина фінансово підтримати родини в умовах економічного безладдя так, як це, в свій час, зробив уряд Польщі щодо своїх громадян, створивши для них всі умови для заробітку в інших країнах. Владо в Україні, наприклад, не хоче бачити різниці між віткачами з України та тими, що одержали право на працю в ЗСА імміграційною льотерією і, відповідно, не бажав легалізувати процес оформлення документів для останніх. У тих, що вигрили право на виїзд за льотерією, забирають внутрішні паспортні, трудові книжки, їх висувають з власних приміщення. Це відношення відчутне і в консуляті України, коли осіб, що приїхали за статусом віткачів, охочих виїзду на облік як громадян України та надали їм всі можливі послуги і відмовляються у заміні паспортів чи праві проживання, то прихав на гостюві візу або одержав "зелену картку", перебуваючи в ЗСА. Отже, не дивно, що кількість учасників льотерії-громадян України все ще є такою високою, як могла б бути. Встановлено, що держави обмеження віз імміграційною льотерією кожного разу не було використане повністю. Що стосується правил проведення наступної льотерії віз, то ніяких змін, у від-

в результаті цього, дата рестрації справи виявляється зовсім не тою, на яку я в розраховував. Той факт, що пошта доставила пакунки, що на графічного будищу раніше, до уваги братися не буде. У таких випадках аліконт одержує сплюноту пояснення: "Ви не можете подавати форму І-485, бо ви є поза статусом". Якщо імміграційний службовець "оприходує" докладені у даному випадку чеки на суму 1,200 доларів, то одержати їх від СІН буде практично неможливо також. Отже, далі вас було б найкраще не ризикувати, а подати документи, згідно з опера-

(Закінчення на стор. 4)

ка. Врешті місячний характер ландшафту — на сотні кілометрів тягнулися голі кам'яні гори (сопки), порізані численними гірськими потоками та річками, без яких ознак якогось життя чи життя. Із сходу на захід через ті гори сльдиного Сибіру руками тисяч безіменних "зеків" (тобто в'язнів) у сталінські часи було прокладено сумно знаменитий Коліський тракт, на якому і стояло селище Усть-Нера. Сюди ж виходила дорога з півночі, що вела до численних золотих копалень. Тож ці три десятиліття хат з лютимившим займали неабияке місце у містевій географічній ієрархії. По перекресті доріг на Коліському тракті — це явище непересечне. Подальша подорож проходила у кузові вантажного авто. Врізалися у пам'ять паромна переправа через Індірку. У по нуру року, у червні, ці ріка, вбравши у себе талі снігові води від сестрих потічків і річок, перетворюється у широчинний потік (завищує) як Дніпро біля Києва), що скажено летить між двома гірськими пасмами. Подальший шлях петляв на схилі урвища. Зліва вгору тягнулася крута кам'яна стіна, у якій і була вирубана руками нещасних "строїтелів комунізму" ця дорога. Справа, далою вниз, шуміла річка Нера, русло якої було усього уламками величезних вантажних автомобілів, водії яких не були належно вправними.

(Закінчення буде)

Дня 22-го червня цього 1998 року сповниться сто літ від народження св. п. проф. д-ра Євгена Храпливого, відомого громадсько-кооперативного діяча, вченого економіста. У 1999 році сповниться 50 років від дня його смерті. Щоб вшанувати його пам'ять, містимо тут статтю про нього пера відомого науковця-етнографа та близького співробітника й друга покійного, напущеного під безпосереднім враженням його смерті. Про св. п. Є. Храпливого вишла була у Вінніпегу, в Українській Вільній Академії Наук, книжечка інж. Андрія Капора, тепер виходить саме з друку ширша праця під редакцією ред. Ігоря Гургулі, у В-ві „Основи“ у Львові.

У п'ятницю, 6-го травня 1949 року помер набо в ерлангенському таборі, напередодні свого виїзду до Америки, визначний український громадянин, заслужений економіст і науковець, проф. д-р інж. Євген Храпливий.

Проф. Храпливий від довшого часу нездужав на серце, але в останніх часах прийшов до здоров'я і розпочав уже поновлювати свою громадську діяльність, беручи між іншими активну участь у ювілейному святі „Сільського Господаря“ у Регенсбургу та в зборах і працях „Наукового Товариства ім. Шевченка“ у Мюнхені. Проф. Храпливий стояв уже перед від'їздом до ЗСА і готувався там відновити працю „Сільського Господаря“, співпрацювати в „Товаристві Українських Інженерів“ і в американському кооперативному відділі „НТШ“, а зокрема віддати себе на

послуги „Представництву Комісії Допомоги Українському Студентству“, що саме організовується в Нью Йорку.

Але невольна смерть поклала кінець усім тим планам проф. Храпливого, що із старим оптимізмом хотів перемотати всі перекошки й гуртувати усе для того давніх і нових співробітників.

Наше громадянство поспіло через смерть проф. Є. Храпливого втрату, яку важко буде заступити, бо покійний охоплював своєю працею різноманітні ділянки нашого економічного, культурно-освітнього й наукового життя, й не на одному полі був керівною особою.

Його велике фаховоє знання, добуто на закордонних студіях і доповнене студійними подорожами по чужих країнах: Австрії, Чехо-Словаччині, Мадярищині, Данії, Німеччині тощо, його організаторські хист з незвичайним умінням еднати людей до праці й пристосовувати до всіх, навіть найскромніших обставин, його обов'язковість і робота, що дав на протязі його так великі наслідки й досягнення, що запевняють йому на довгі роки визнання місце провідного працівника, особливо на економічному полі та в усіх ділянках сільського господарства. З його ім'ям зв'язане піднесення західноукраїнського села, розвиток нашого молочарства, а передовсім сільськогосподарського, „Сільського Господаря“ у Львові та розбудова хліборобської шкільництва.

Покійний проф. Храпливий займає перше місце між нашими видавцями, редакторами й письмен-

Св. п. Є. Храпливий

ніками-журналістами на полі кооператив і сільськогосподарства. За його редакцією або голов-

Св. п. Є. Храпливий

ним співробітництвом з'явився в Західній Україні ціла низка наукових і популярних часописів і журналів (як „Господарсько-Кооперативний Часопис“, від 1930-го року, „Українське молочарство“, „Сільський Господар“, „Кооперативна Республіка“, „Хліборобська Молочка“ (1934-39), „Український Агрономічний Вісник“ (від 1934 року), між ними ціла серія зразкових і позитивних, що мали помітний вплив на наше громадянство, зокрема ж на селянство, внаслідок незвичайного популяризаторського хисту покійного.

З-від його пера вийшло понад 30 книжечок для фахового й ширшого вжитку, деякі з яких доцільно більшого числа видань. З них слід окремо відзначити підручник „Сільське господарство, годівлі худоби, утримання рослин, садівництва, брошури про хліборобство в Данії, Мадярищині й Німеччині й підручники про

хліборобський вишкіл молоді. Хоч з природи практик, проф. Храпливий до всіх фахових справ підходив з науковою бою й зводив його з інтересування наукою, що привело його в члені „Наукового Товариства ім. Шевченка“, а після цього в ряди високошкілних професорів.

Проф. Храпливий був відомий, як прегарний референт і добрий промовець і через те брав активну участь у різноманітних нарадах, конференціях і з'їздах у різному краї й за кордоном. Між іншим, належав він до організаторів або керівників важливих економічних, педагогічних й інших фахових конгресів, як Другий з'їзд агрономів „Сільського Господаря“, 24-го листопада 1928 року, Перший Педагогічний Конгрес у Львові 3-го листопада 1935 року, на яких виступав зі зразковими доповідями.

Особливо на серці лежала покійному справа молодого нарібку, справа фахового вишколу й допомоги українському студентству. На цьому полі він багато зробив своїми рефератами на святах і конгресах в 30-их роках, виданням окремого більшого підручника „Як працювати у Хліборобському Вишколі Молоді“, що мав аж три видання (Львів 1937, 1940 і 1942) і вкінці зорганізувавши т. зв. „Хліборобського Вишколу Молоді“ при „Сільському Господарі“, в якому було після 1937 року об'єднано 13,071 молоді в 1,180 гуртках.

Свою ж фахову й виховну працю продовжував він у найкращому розумінні цього слова, як доцент Львівської Політехніки (1942), професор

Державних Господарських курсів у Дублянках (1942-44), як професор хліборобської економіки в Українському технічно-господарському Інституті в Регенсбурзі (від осені 1945 року) і вкінці як професор кооператив в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, від 1945 року.

Любов до молоді привела його теж в ряди Пласту, де він займав становищем і працюю визначені місця (станції в Ерлінгені, Бамбері, член Пластової Ради із ступенем „скавта-майстра“).

Великі заслуги мав проф. Храпливий і як організатор та член фахових об'єднань інженерів, техніків і агрономів („Товариство Українських Агрономів“ у Львові (1936), „Об'єднання праці Українських Агрономів“ (1943), „Українське Технічне Товариство“ у Львові тощо) та співробітник усіх наших центральних економічних і культурно-освітніх установ.

Як незвичайно чутливий і вразливий на всі актуальні прояви громадського життя, проф. Храпливий із замишлювання видавався журналістичні праці й був весь час постійним співробітником „Діла“ (з 1928), „Нової хати“ (1928), „Життя й знання“ (1931), „Львівських вістей“ (1941), „Краківських вістей“ (1942) і „Холмської землі“ (1943).

Зокрема, треба згадати діяльність проф. Храпливого на полі української науки. Вже в початках своєї праці він приступав до співпраці в „Науковому Товаристві ім. Шевченка“, як член „Комісії економіки, соціології і статистики“ у „Науково-технічній секції“. Тут відзначив він, між іншими, дві важливі доповіді, „Сільське господарство галицько-волинське село“ (1936), з яких перша з'явилася у виданнях просвітнього фонду „Учіться, брати мої!“ у Львові (1936). Ще перед тим брав він участь (1931) у „З'їзді українських природників, лікарів й інженерів“ Математично-Природничо-Лікарської Секції НТШ і мав там доповідь „За наше агрономічно-технічне музейництво“. В 1935 році проф. Храпливого обрано дійсним членом НТШ і заступником голови „Комісії економіки“ та доручено йому видання цінної серії „Студії з поля суспільних наук та статистици“.

Проф. Храпливий був співробітником „Української Загальної Енциклопедії“ і тепер належав до складу співробітників „Енциклопедії Українознавства“, що саме зачинається друкувати. Його заходами зредаговано теж „Агрономічну Енциклопедію“, перша частина якої вийшла друком безпосередньо перед війною, а решта залишилася в рукописі.

Вже на січневому з'їзді „Центрального Союзу Українських Студентів“ 1923 року в Празі мав він з дозволу відомого студентського товариства „Січ“ доповідь „Про забезпечення матеріальної до-

помогі українському студентству“ і цієї справи до кінця свого життя не забував. Він належав до основателів „Комісії Допомоги Українському Студентству“ у Львові в 1941 році, був одним з трьох, що відновили „КоДУС“ у серпні 1945 року в Баварії, й до самої смерті займав місце першого заступника Голови „КоДУС“ та опікував високошкілної молоді в Ерлінгені.

Проф. Храпливий оголосив чимало більших і менших наукових праць, розвідок, рефератів і рецензій. Із них згадамо працю „Плекання рогаго худоби в Галичині 1880-1900“ (вийшло двома виданнями, 1938 та 1939) і „Господарство Галицько-Волинських земель“ (1936), „Карпатська Україна в числах“ (Львів, 1938, друге видання 1939) і „Господарство Холмщини і Підляшшя“ зі світлими, діаграмами та картами (Львів 1944).

Професор Храпливий помер в силі віку, в 51-му році життя. Він народився 22-го червня 1898 році у селі Лісівці, Заліщицького повіту, де й закінчив (1908) народну школу. До гімназії ходив у Тернополі (від 1908), іспит зрілості склав у Відні 1916 року, а фахові студії виводу на агрономічному факультеті „Високої Школи Управління Землі“ („Hochschule fuer Bodenkultur“), закінчуючи її в 1924 році дипломом інженера.

В 1918-19 роках покійний брав участь у Визвольних Змаганнях, відслужив за це довший час у таборі полонених у Штауфелі, належав до „Товариства Молода Громада“ у Львові, Товариства Допомоги Українським Інвалідам і „Союзу Українських

Про льотерію...

(Закінчення зі стор. 2)

жаними вами інструкціями, до Крайового візового центру, а пізніше виїхати в Україну і одержати візу у Варшаві. Вартість квитка буде меншою за вищезгадану суму, а ризик не одержати візу зведено до нуля (при ретельно підготовлених справах).

Ми розглянули лише конкретний випадок. При інших обставинах можливі інші рішення. Варто також пам'ятати, що імміграційна служба отримує постійно нові і нові інструкції і нелегко передбачити, які саме зміни будуть статися. Тому радимо всім, хто знаходиться в ЗСА і одержав повідомлення про виїзд, приєднуватися до поради, що дається в інструкційному пакеті і звернутися до відділу СІН. Від себе можемо додати, що краще звертатися за порадою до імміграційного адвоката, що має добру репутацію, ніж до державного імміграційного бюро, працівники якого часто-густо бувають або недостатньо кваліфіковані, або недостатньо уважні до відвідувачів.

У імміграційних питаннях просимо звертатися на адресу: Fallada International, 98 Second Ave., 2nd Floor, New York, NY 10003; tel.: (212) 387-8683.

ARKA COMPANY
DEPARTMENT STORE
26 First Avenue
New York, NY 10009
Tel.: (212) 473-3550

ПО ГУРТОВИЦЬКИМ ЦІНАМ: книги, DVD, різного роду матеріали для вишивання, кави, книжки з українськими зображеннями, т. п. в АРКІ.

УКРАЇНА...
НЮ ЙОРК-ЛВІВ 679.
НЮ ЙОРК-КІЇВ 679.
+ вигідними
ПЕРЕЛІТАМИ-ПОСЛУГАМИ-ЕКСКУРСІЯМИ-ПОТЕН-ВІЗИ
за всі Ваші подорожні потреби
1 800 HAMALIA

GOVT FORECLOSED
homes for pennies on \$1.
Delinquent Tax, Repo's, REO's,
Your Area.
Toll Free (1) 800-218-9000
Ext. H-1871
for current listings.

SEIZED CARS from \$175.
Fordes, Cadillacs, Chevys,
BMW's, Corvettes, Ales, Jeeps,
4WD's. Your Area. Toll Free
1-800-218-9000
Ext. A-1871 for current listings.

Пошукуємо жінку до опіки п'ятимісячної дитини, три дні у Метанен, Н. Дж.
(732) 548-1172

* FUNERAL DIRECTORS *

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУС НАЙТОР - директор
Розина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, NY 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ШІРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Банді Біркун і перенесенням тілших Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4232
(973) 375-5555

ПАЧКИ В УКРАЇНУ
0.69 за фунт
Підбираємо пакетики з кати
DNIPRO CO.
У наших крамничних можна придбати квитки в Україну та з України. А також, до вибору 99 вітрил хусток!!!

CLIFTON, NJ PHILADELPHIA NEWARK, NJ
565 Clifton Ave 1801 Cottman Ave 698 Sanford Ave
Tel. 973-916-1543 Tel. 215-728-6040 Tel. 973-373-8783

UKRAINE-PAC
(201) 831-1499
PACKAGE and FOOD Parcel Service
ПАЧКИ і ХАРЧІ ДО УКРАЇНИ
Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька і Тернопільська області.
RAHWAY Travel Steven MUSEY
Rahway, NJ Millville, NJ
908 381-8800 609 825-7665

Air Ukraine
Авіалінії України
ТІЛЬКИ „АВІАЛІНІЇ УКРАЇНИ“ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЛЕТИ МІЖ ЗСА ТА УКРАЇНОЮ БЕЗ ПРОМІЖНИХ ПРИЗЕМЛЕНЬ
по вівторках, п'ятницях та неділях
НЮ ЙОРК-КІЇВ
НЮ ЙОРК-ЛВІВ-КІЇВ
♦ Тривалість лету на 4 години менше ніж будь-якою іншою авіакомпанією
♦ Висока ціна пилотів
♦ Чудовий сервіс з традиційною українською гостинністю та високоякісним харчуванням на ваш смак
♦ Для вашої зручності літаки відлітають з летовища ім. Кеннеді ввечері.
Попереднє замовлення та придбання авіаквитків:
1-800-UKRAINE — 1-800 857-2463
або у свого турагента.
Про розклад наших літєв:
(718) 656-9896 (718) 632-6909
Air Ukraine
551 Fifth Ave., Suite 1002, 1005,
New York, N.Y. 10176
Відправлення вантажу:
Air Ukraine — Cargo
2307 Coney Island Ave. (Ave. T), Brooklyn, NY 11223
Tel.: (718) 376-1023; Fax.: (718) 376-1073

д-р РОМАН І ЗУЗАННА САПОВИЧ
РЕСОРТ НАД МОРЕМ
VILLA LIDIA
128 E. Crocus Rd. • Wildwood Crest, N. J. 08260
Phone: (609) 522-3348

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 226-го Відділу
З днем 1-го червня 1998 року обов'язки секретаря 226-го Відділу перебрис новий секретар
МАРКО ЗАВАДОВИЧ
Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСОКІ і вплачувати вкладки на адресу:
Mr. Marko Zawadowych
637 Marion St.
Denver, CO 80206
(303) 832-5502

СПОРТОВА ШКОЛА
УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ“
Для юнацтва у віці 6-16 років життя (дітвачі + хлопці)
Професійні інструктори, учителі і досвідчені опікуни
Оселя УСВ „Ворхвином“ — Глен Спей, Н. Й.
Від 26-го липня до 22-го серпня 1998 р.
КОПАНИ М'ЯЧ • ВІДБИВАНКА • ТЕНІС • ПЛАВАННЯ
ФАХОВІ ТА ДОСВІДЧЕНІ ТРЕНЕРИ І ОПІКУНИ
По інформації і аплікації писати:
UKRAINIAN BITCH SPORT SCHOOL
680 Sanford Avenue • Newark, N.J. 07106

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ
універсальне джерело знань про Україну!
Це унікальне видання англійською мовою збагатити будь-яку бібліотеку як приватну, так і публічну.

UKRAINE A CONCISE ENCYCLOPEDIA
UNIVERSITY OF TORONTO PRESS
Том 175.00 дол. (було 95 дол.)
Том 275.00 дол. (було 95 дол.)
За ДВА ТОМИ — 130.00 дол. (було 170.00 дол.)
Плату за переклад включено.

Замовлення просимо присилати разом з чеком або грошовим переказом на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
P.O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany NJ 07054
Мешканці Нью Джерсі підлягають 6% му податку.

КАНАДСЬКА ФУНДАЦІЯ **УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ**
„МИ МУСИМО ЗАСЯЯТИ НАУКОЮ, ЩОБИ СВІТ ОГЛЯНУВСЯ НА НАС...“
СВОЄЮ ПОЖЕРТВОЮ ДОПОМОЖІТЬ СТВОРИТИ ТРИВКІ ОСНОВИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ
Canadian Foundation for Ukrainian Studies
2336A Bloor Street West, #202
Toronto, Canada M6S 1P3
На кожну пожертву одержите посвідку для дохідового податку!